

Umetnost

Umetnostna razstava P. Francaliskega.

Znani bolgarski kulturni delavec in velik prijatelj Jugoslavije in še posebej nas Slovencev slikar Pavel Francaliski, je razstavil v Jakopičevem paviljonu lepo zbirko akvarelov.

Njegovo umetnost označuje slogovna pripadnost k staremu zmernemu realizmu, pomešanemu z impresionističnimi pridobitvami. Motivno si je izbral zimsko bolgarsko gorsko krajino in nekatere folkloristične motive. Med boljšimi podobami je »Saragjol-Rila«. Upodobljen je poletni gorski pejzaž s pasom ravnice v ospredju, gozdovi in gorskim vencem v ozadju. Koloristično spominja na stare barvne krajinske odtise, vendar jo tehnična dovršenost in mirna nevsiljiva barvna skupina obdrže na ravni umetnostne kvalitete. Prav dobra je tudi »Okolica Samokova«, ki je zajela krajinski motiv zgodnje pomladi. Barvno je izredno nežna in živahna, belina topečega snega se meša z zelenjem tal in ozadja. Značilna in za nas tudi z narodopisnega vidika zanimiva je »Bolgarska vas«, med najboljšimi pa je gotovo »Črni Isker«. Skupinsko in barvno je slika izredno skrbno pretehtana, zato pa je tudi občutje, ki ga dobi gledalec, ob tem akvarelu najčistejše in najbolj neposredno.

Kvalitetno razstava sicer ne pomeni vrhunca, vendar pa je po svoji tehnični dovršenosti in nevsiljivi obliki za ljubitelje umetnosti prav prijeten oddih. K zbližanju z brati Bolgari pa je po njej izvršen nov važen korak in želeti bi bilo, da bi kdaj videli v Ljubljani kako večjo kolektivno razstavo bolgarske umetnosti.

S. Mikuž.

Razpis banovine za umetnostno podobo iz slovenske zgodovine.

Razpisa se je udeležilo večje število slikarjev in kiparjev; toda razpis ni niti po svojem namenu niti s stališča umetnostne kvalitete žel posebnih uspehov. Umetniki so povečini zgrešili namen razpisa, ki je bil tak, da dobimo Slovenci sliko ali kip, motivno vzet iz naše zgodovine, ki ga bo mogoče (in tudi vredno) reproducirati in v domoljubne namene razširiti kot ilustracijo. Za to pa je bilo predvsem potrebno poiskati resničen dogodek iz naše zgodovine, ne pa se baviti s čisto slikarskimi ali pa pravljničnimi in fantastičnimi motivi. Razsodišče je uvidelo nedoslednost glede na namen razpisa in razdelilo nagrade bolj ali manj s stališča približne rešitve dane naloge.

Prvo nagrado je dobil kipar Putrich za relief, ki predstavlja uporne kmete. Kompozicija je povsem isokefalna, figure so med seboj le rahlo povezane, prostor ni niti nakazan. Slogovno se je naslonil na arhaicistično umetnost ali pa še globlje nazaj. Delo je tehnično dobro izvršeno, izrazno pa moti prehuda primitivnost. Snovno nedosleden, s kvalitetnega stališča pa nedvomno najboljši kip na razstavi je »Kralj Matjaž« od P. Lobode. Kralj je upodobljen v globokem spanju ob mizi in je tako skupinsko kakor tudi formalno odlično rešen. Kogovšek je upodobil motiv iz turških vojská, in sicer »Mater z janičarjem«. Pretehtana kompozicija in oblikovna solidnost sta glavni odliki tega kipa.